

Pre-test pilot Find Out

Februari 2005

Bouman E&E Development

Drs. Elleke Draaisma, onderzoeker
Dr. Martine Bouman, projectleider

Inleiding

In januari 2006 werd de eerste aflevering van de nieuwe televisieserie *Find Out* uitgezonden. De serie draait om de thema's seks, drugs en alcohol en heeft als doelgroep jongeren van 13 tot 19 jaar. Jongeren mochten hierbij, onder begeleiding van een professioneel productieteam, zelf afleveringen van de serie bedenken en maken. Alle 24 afleveringen van ieder 10 tot 15 minuten zijn door verschillende jongeren ontwikkeld.

Het project is uitgevoerd in samenwerking met drie gezondheidsbevorderende organisaties op het gebied van seks, drugs en alcohol: SoaAids Nederland, het Trimbos-instituut en het NIGZ. Bosch Film Amsterdam is de uitvoerende producent en Bouman E&E Development voerde de projectleiding.

Als interventie heeft het project *Find Out* ten doel om de kijkende jongeren inzicht te geven in de persoonlijke en maatschappelijke consequenties van hun keuzes ten aanzien van de drie leefstijlthema's. Ook is onderzocht of de televisiemakende jongeren zelf de drie thema's op een verantwoorde manier kunnen invullen en welke rol landelijke voorlichtingsorganisaties hierbij kunnen spelen.

Aan het project zijn verschillende formatieve en summatieve deelonderzoeken gekoppeld. De summatieve deelonderzoeken zijn uitgevoerd door de capaciteitsgroep GVO van de Universiteit Maastricht. In dit rapport wordt de pre-test van de pilot van *Find Out* beschreven. Voorafgaand aan de opnames van *Find Out*, zijn de eerste twee pilotafleveringen getoond aan jongeren uit de doelgroep. Hierbij is onderzocht wat jongeren van het idee achter en de uitwerking van de serie vinden.

De pilot van Find Out bestaat uit twee items:

1. Illegale Verkoop

Twee meisjes van 15 proberen bij verschillende supermarkten en slijters alcohol te kopen, wetende dat de wettelijke leeftijdsgrens 16 jaar is. Ondertussen praten ze over hun ervaringen met alcohol, waarbij de één vertelt dat ze niet drinkt en de ander wel. Na vijf winkels bezocht te hebben, blijkt hun leeftijd nergens gecontroleerd te worden en zijn ze een aantal flessen wijn, blikjes bier en mixdrankjes en een fles whisky rijker. Een jongen en een meisje van 17 doen hetzelfde bij een aantal coffeeshops. Het meisje heeft nog nooit geblowd en de jongen doet het regelmatig. Ook hier wordt nergens om legitimatie gevraagd. Ondanks het feit dat op iedere deur duidelijk staat aangegeven dat er niets verkocht wordt aan jongeren onder de 18 jaar, hebben ze aan het einde een aardige voorraad drugs kunnen kopen.

2. Condoomtaboe

Twee meisjes proberen door middel van straatinterviews en een bezoek aan een condoomwinkel zoveel mogelijk informatie en opvattingen over condooms in te winnen. Tijdens de straatinterviews met jongeren, stellen ze allerlei vragen over condoomgebruik en ervaringen. Veel jongeren geven aan altijd condooms te gebruiken, behalve bij het pijpen. Bij de condoomwinkel vertelt de verkoopster over het verschil tussen geteste condooms en funcondooms en over de risico's van scheurende condooms en pijpen zonder condoom.

Respondenten

De twee items van de pilot van Find Out zijn op twee scholen getoond aan ieder twee klassen. In totaal is er met 98 leerlingen tussen twaalf en zeventien jaar gesproken. Per klas is één lesuur van 50 minuten beschikbaar gesteld.

- Beatrix College – Tilburg
 - Eerste klas HAVO/VWO (28 leerlingen, gemiddelde leeftijd: 12,4)
 - Vierde klas HAVO (30 leerlingen, gemiddelde leeftijd: 15,7)
- ROC van Amsterdam:
 - Eerste klas VMBO (16 leerlingen, gemiddelde leeftijd: 12,9)
 - Derde klas VMBO, niveau D (19 leerlingen, gemiddelde leeftijd: 14,5)

Methode

Na het bekijken van het item en voorafgaand aan het gesprek, vulden de leerlingen een kleine vragenlijst in met daarop hun leeftijd, geslacht, een rapportcijfer van 1 tot 10 en een leuk en minder leuk aspect van het item. Deze vragenlijst is te vinden in bijlage 1. De antwoorden die de leerlingen hier op invulden zijn te vinden in bijlage 3.

Na het ophalen van de ingevulde vragenlijsten werd een groepsgesprek gehouden. Dit gesprek werd geleid door twee vrouwelijke interviewers en duurde gemiddeld twintig minuten. Als richtlijn voor het gesprek diende de topiclist die te zien is in bijlage 2. Daarnaast werd doorgevraagd op de gegeven antwoorden. De gesprekken zijn opgenomen op cassetteband om later te kunnen uitwerken.

Deze kwalitatieve onderzoeksmethode is er op gericht om uiteenlopende reacties van de leerlingen op *Find Out* te verkrijgen. Met de pre-test is niet beoogd een representatieve weergave neer te zetten van de mening van de gehele doelgroep.

Procedure

Met het oog op de leeftijd van de leerlingen, is er voor gekozen om 'Condoomtaboe' aan de oudere klassen te laten zien (14 tot 17 jaar) en 'Illegale verkoop' aan de jongere klassen (12 tot 13 jaar). De inschatting was dat deze verdeling van de onderwerpen beter bij de belevingswereld van beide groepen zou passen.

In Tilburg kreeg 4 havo daarom 'Condoomtaboe' te zien en 1 havo/vwo 'Illegale verkoop'. De vierde klas zou normaal gesproken Maatschappijleer gehad hebben en de eerste Wiskunde. De eerste leraar was heel enthousiast; de tweede (wiskunde)leraar was iets terughoudender. Hij had op de gang een deel van 'Condoomtaboe' gehoord en wilde even controleren of wij die niet aan zijn klas (1 havo/vwo) zouden laten zien. Hij vond zijn leerlingen te jong voor dit onderwerp. Ze zijn beiden bij het gesprek gebleven, maar dan zwijgend achter in de klas.

De tweede pre-test vond plaats op het ROC van Amsterdam: een school met volgens de Maatschappijleerdocent 98% Marokkaanse leerlingen. Hier heeft een derde klas VMBO 'Condoomtaboe' bekeken en een eerste klas VMBO 'Illegale verkoop'. Nadat de docent van de derde klas aan de (Marokkaanse) docent van de eerste klas had verteld waar 'Condoomtaboe' over ging, is deze naar de directie gegaan om aan te geven dat hij principiële bezwaren maakte tegen het vertonen hiervan aan zijn klas. Nadat wij hem beloofden dat wij alleen 'Illegale verkoop' zouden laten zien, kregen wij hiervoor toestemming. Na het zien van de leader dacht hij even dat we ons niet aan ons woord gingen houden en wilde hij zeker weten of het de beloofde aflevering was. Beide docenten bleven in de klas om toezicht te houden.

Resultaten

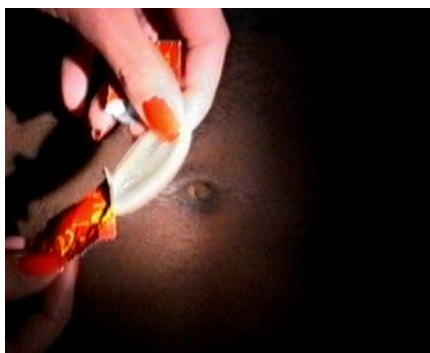
Leader

Na het bekijken van de leader (ongeveer 1 minuut), werd bij ieder gesprek de videoband even stopgezet om hier een eerste reactie op te verkrijgen.

De leader werd door beide groepen in Tilburg erg gewaardeerd: ze vonden het erg spannend (en “sexy” volgens een meisje van 13). De leerlingen uit de vierde klas zouden de serie zeker bekijken: de leerlingen van de eerste klas aarzelden wat meer en wisten niet of hun ouders dat leuk zouden vinden. Het voornaamste onderwerp van de serie was volgens beide klassen seks. Een meisje uit de eerste klas gaf aan dat het volgens haar gaat over de puberteit, als je met drank en seks te maken hebt. De leader trekt zeker de aandacht volgens de vierde klas. De serie is volgens beide klassen voor hen bedoeld, voor de jeugd. De muziek is leuk, maar wel een beetje oud, werd als grapje opgemerkt. De naam *Find Out* wekte bij beide groepen de associatie op met “op ontdekking” en “de zoektocht in de puberteit”: “wat er gebeurt als je gaat puberen”. Daar zouden ze in de eerste klas graag iets over willen zien op televisie.

De leader werd ook door vrijwel iedereen in de twee klassen in Amsterdam gewaardeerd. Ze vonden het spannend. Sommige leerlingen begonnen spontaan mee te bewegen op de muziek en er ontstond wat rumoer. Net als in Tilburg riep het beeld

van de ontblote mannenbuik met een condoom ervoor veel reacties op. Op de vraag wat voor programma ze verwachten dat dit is, werden in 3 VMBO antwoorden geroepen als: “playboy”, “seks, drugs, drank”, “porno”, “mijn favoriete programma” en “ze geven voorlichting over veilig vrijen”. Vrijwel alle jongens in de derde klas zouden zeker kijken als ze hier voorbij zappen op televisie. De meisjes waren hier minder zeker van.

In de eerste klas leek het veel leerlingen een leuk programma. “Misschien kun je er nog wat van leren”, riep één van de leerlingen in deze klas. Veel leerlingen zouden stoppen met zappen als ze deze leader langs zouden zien komen. Van de titel *Find Out* verwachten de leerlingen een programma over uitvinden, informatie krijgen en volgens een meisje uit de derde klas “uitvinden wat er na seks gebeurt”. Een jongen uit de eerste klas verwachtte door middel van het programma uit te vinden waarom je niet met drugs moet beginnen. Een aantal leerlingen riep meteen dat het voor hen, tieners bedoeld was. Met name in de eerste klas waren er leerlingen die dachten dat het programma voor boven de 18 jaar is. In deze klas zat een aantal Marokkaanse

meisjes dat vond dat er te veel seks in zat. De muziek werd in de derde klas unaniem leuk gevonden, “vet strak” aldus één van de leerlingen. In de eerste klas zat maar één leerlinge die aangaf dat ze de muziek niet leuk vond.

Illegale verkoop

Het item ‘Illegale verkoop’ is op beide scholen aan een eerste klas getoond.

In Tilburg vonden de leerlingen het onderwerp leuk en ook het feit dat het zo op televisie te zien is. Het was volgens hen echter wel te langdradig en steeds hetzelfde. Volgens een meisje uit deze klas had er ook een scène in gekund waarin te zien is dat ze geen drank mee krijgen. Ze geloofde niet dat jongeren nergens op hun leeftijd gecontroleerd worden, mede omdat het bij haar nooit lukte om alcohol te kopen. Een groepje jongens uit de klas miste een verhaal, zoals in een film. Nu waren het volgens hen twee losse onderwerpen. Ze hadden graag ook willen zien hoe de jongeren in de serie op het idee gekomen zijn om deze test te doen. Ook hadden er meer jongeren in voor kunnen komen, niet steeds dezelfde gezichten. De meisjes die alcohol kochten werden door veel leerlingen overdreven genoemd. De leerlingen hadden het idee dat het item jongeren leek aan te sporen om alcohol en drugs te kopen. Dit was volgens hen niet goed. Het was “een beetje dom” dat ze aan jongeren laten zien dat je zomaar alcohol kan kopen, volgens een jongen. Hij voegde hier aan toe: “dit zou je aan de Tweede Kamer moeten laten zien, niet aan ons”. De twee jongeren die drugs kochten in de serie werden meer gewaardeerd dan de twee meisjes: zij waren serieuzer volgens de leerlingen. Vrijwel niemand had gemerkt dat één van de twee meisjes zelf niet dronk. Meerdere leerlingen uit de klas zouden zelf ook graag een aflevering van *Find Out* willen maken. Maar dan “waar het begin over ging”, volgens een meisje. Een deel van de klas vond dat de aflevering niet bij de leader past. Na het gesprek was er nog wat tijd over en smeekte de klas of ze het andere item ook mochten zien. Na aarzeling van de leraar hebben ze ook een deel (ongeveer de helft) van ‘Condoomtaboe’ gezien. Dit vonden ze erg leuk. Gemiddeld rapportcijfer (28 leerlingen): 7,3.

In eerste instantie reageerden de leerlingen van de eerste klas in Amsterdam voorzichtig op de vraag wat ze van de aflevering vonden. Het was volgens hen “een klein beetje vet” (vooral de leader) en “saai”. Als reden hiervoor noemde een meisje dat er niet binnen in de winkel werd gefilmd. Het onderwerp vonden ze interessant. Het had volgens een meisje uit de klas alleen meer een speelfilm moeten zijn, met grappen volgens een ander meisje. Waar de jongens actie misten, misten de meisjes humor. Een groot deel van de klas had de indruk dat het item jongeren aanmoedigt om drugs en alcohol te gaan kopen. Een meisje merkte op dat de twee meisjes je zelfs een smoesje leren (“het is voor onze vader”), om nog makkelijker drank te

kunnen kopen. Ook vroegen veel leerlingen zich af hoe de jongeren aan al dat geld kwamen en of ze de gekochte middelen ook zelf mochten houden en opdrinken/roken. Ze misten een waarschuwing voor de risico's of een uitleg waarom jongeren niet mogen drinken. De jongens in de klas gaven aan dat ze alleen op een jaarlijkse feestdag mogen drinken. Een meisje kwam met het idee om aan het einde van het item, als de meisjes met de uitgestalde drankflessen in het gras zitten, met een bowlingbal alle flessen om te kegelen. Zo geef je dan aan dat ze het niet gaan opdrinken en dat je als jongere nog niet zou moeten drinken. Een ander meisje gaf aan dat ze de jongen het leukst vond in de serie, omdat hij zegt dat het niet goed is als jongeren veel drinken. De leerlingen vonden dat de jongeren in de serie het goed deden, ook omdat ze de winkels in durfden te gaan terwijl dat wel spannend is. Sommige leerlingen hadden het idee dat de twee meisjes tijdens de opname ook dronken waren, door de manier waarop ze lachten. De meeste jongeren uit de klas vonden het niet normaal om op je 15^e te drinken of op je 17^e te blowen. Het item 'Illegale verkoop' vond deze klas minder goed passen bij de leader. Ze verwachtten daarbij een aflevering over seks. Een jongen stelde voor om verschillende leaders te maken voor de verschillende thema's. Gemiddeld rapportcijfer (16 leerlingen): 7,0.

Condoomtaboe

'Condoomtaboe' werd in Tilburg door de vierde en in Amsterdam door de derde klas bekeken.

Tijdens het kijken van het begin van 'Condoomtaboe' in Tilburg werd veel gelachen en gereageerd in de klas. Na afloop van het kijken kwam het gesprek echter maar moeizaam op gang. Het was "wel een beetje leerzaam", volgens een jongen uit de klas. Toch wisten ze naar eigen zeggen alles al wat er verteld werd. Op de vraag wat ze vonden van de manier waarop de informatie gegeven werd, antwoordde een meisje dat de meisjes in de serie een te grof taalgebruik hadden. Hierdoor was het te direct. Hier was een groot deel van de klas het mee eens. Een jongen gaf aan dat hij het zelf niet heel erg vond, maar dat hij dacht dat anderen het wel erg zouden vinden. Een meisje had opgeschreven op de vragenlijst: "Ik denk dat het programma anders uit zou pakken als Nederlandse meisjes het zouden presenteren, die denken daar toch anders over" (de meisjes in de serie hebben een Antilliaans uiterlijk). De leerlingen uit deze klas vonden de meisjes uit de serie zelf ook niet zo leuk: "ze deden het een beetje nep". Het idee dat ze de aflevering zelf hadden bedacht en gemaakt, vonden ze wel leuk. Niemand had een idee over hoe hij of zij zelf de aflevering zou hebben gemaakt. De condoomverkoopster werd wel gewaardeerd en legde alles goed uit. De leerlingen konden achteraf goed navertellen welke condooms veilig zijn en waar je op moet letten bij het gebruik. Volgens de leerlingen is het geen taboe om over condooms te praten, ondanks dat ze er zelf in de klas liever niet over praten. Ongeveer de helft van de leerlingen zou het zien zitten om dit programma met hun ouders te kijken. Leerlingen die dit liever niet deden, noemden het taalgebruik als reden hier voor. Gemiddeld rapportcijfer (30 leerlingen): 7,2.

Net als in Tilburg werd in Amsterdam om de eerste minuten van 'Condoomtaboe' veel gelachen en gejoeld. De funcondooms en de straatinterviews leverden veel positieve reacties op bij hoofdzakelijk de jongens. Er bestond in deze klas een tweedeling: de ene helft van de klas (8 van de 9 meisjes en 3 van de 10 jongens) vond het helemaal

niet leuk en de andere helft vond het juist erg leuk. Door een aantal meisjes werd meerdere keren “Schaam je!” gefluisterd. Het likken aan het chocoladecondoom, het feit dat de meisjes uit de straatinterviews condooms bij zich hebben “want je weet maar nooit” en woorden als ‘pijpen’ en ‘neuken’ werden door acht van de negen (Marokkaanse) meisjes uit deze klas streng veroordeeld. Zij hebben ook allemaal als rapportcijfer een onvoldoende gegeven (variërend van 5 tot 2). Bij de jongens scoorde het item beter: hier gaven zeven van de tien (eveneens Marokkaanse) jongens een voldoende (waaronder twee keer een 10 en één 9,5).

Als eerste reactie werd door een paar jongens gezegd dat ze het erg leuk vonden. Een meisje riep direct dat ze alles klote vond, maar kon dit niet verder uitleggen. Een ander meisje gaf aan dat ze het interessant vond en dat je er veel van kan leren. Op dit meisje na, mengden de meisjes in de klas zich nauwelijks meer in de rest van het gesprek. Het onderwerp was volgens dit meisje nog nooit zo op televisie getoond. Dat het nu wel zo te zien is, vonden meerdere leerlingen leuk. “Zo kom je er meer over te weten”, volgens een erg enthousiaste jongen. Het is ook boeiend, volgens een andere jongen. Over de meisjes in de serie waren de meningen verdeeld: meerdere jongens vonden één van hen leuk (Shoshone, links te zien op bovenstaande foto: hoofdzakelijk gebaseerd op haar uiterlijk), het andere meisje was minder leuk volgens sommigen. Ze deden het goed, alleen het (condoom) poppenkastspel had volgens sommige leerlingen er uit gemoeten. Als de meisjes het zelf hebben verzonnen, vonden ze het “wèl leuk”. Zelf zouden de leerlingen niet graag een programma over condooms willen maken. Een meisje geeft aan dat dat privé is. Volgens haar past dat niet bij haar geloof: dat soort onderwerpen is persoonlijk. Een jongen is bij het idee al bang voor de reactie van zijn vader. Toch vond een aantal leerlingen het juist wel heel goed om op televisie te zien. De condoomverkoopster werd ook hier erg gewaardeerd: ze legde alles duidelijk uit en de leerlingen gaven toe dat ze er wat van geleerd hadden. Achteraf konden ze navertellen dat funcondooms niet zijn om te vrijen, maar alleen voor de sier. Ook wisten ze nu hoe je een condoom om moet doen. Gemiddeld rapportcijfer (19 leerlingen): 5,9. Jongens 6,8; meisjes 4,8.

Find Out algemeen

Nadat de inhoud van de items besproken was, ging ieder gesprek door op (het idee achter) het programma *Find Out* zelf.

Op de vraag welke zender het meest geschikt zou zijn voor de uitzending, werden veel verschillende antwoorden gegeven. BNN werd in Tilburg meerdere keren genoemd, evenals Net 5, Veronica, Z@ppelin op Nederland 3, Fox Kids en Nederland 2. De laatstgenoemde drie werden vooral genoemd bij het item ‘Illegale verkoop’. De leerlingen uit eerste klas keken meer naar TMF dan naar The Box of MTV.

In Amsterdam werden de zenders SBS6, RTL 5, Veronica, AT5, TMF, Nederland 3, Nickelodeon en Yorin genoemd. Zelf keken ze naar Fox kids en Nickelodeon en soms naar BNN.

Veel leerlingen uit 4 havo in Tilburg zouden in september gaan kijken naar Find Out, al duurt het nog wel lang. Gemengde reacties kwamen er op de vraag of dit programma over hen gaat. Wel dachten ze dat ze zelf in het programma voor zouden kunnen komen.

De meeste leerlingen uit de 3 VMBO in Amsterdam hadden liever dat het programma op school getoond werd tijdens de lessen. Thuis zou minder dan de helft van de klas kijken. Een jongen schrok toen hij hoorde dat het op televisie kwam. Hij hoopte dat het in de bioscoop zou komen, zodat je er voor kiest om er naar toe te gaan. Op televisie zou het programma voor iedereen geschikt moeten zijn en dat was het nu niet volgens hem. Een deel van de jongens had wel het idee dat dit programma voor hen bedoeld is. Het gaat over jongeren en de meisjes uit de serie waren van hun leeftijd, aldus één van de jongens. Ook vonden ze het informatief en leerzaam.

De eerste klas in Tilburg was evenals de vierde klas verdeeld over de vraag of dit programma over hen gaat. Meerdere leerlingen dachten van niet, omdat zij nog geen alcohol drinken of drugs gebruiken. Een ander deel van de klas riep juist enthousiast 'ja'. Er had volgens sommige leerlingen meer informatie in kunnen zitten over de risico's van veel drinken of blowen. "Het zou wel interessant zijn als je weet wat je wel en niet moet doen". "Je leert er niet echt iets van, alleen dat je als je 15 bent soms wel drank kunt kopen".

Een aantal leerlingen van de eerste klas in Amsterdam dacht niet dat dit programma over hen ging of voor hen bedoeld was. Dit kwam volgens een meisje uit de klas doordat ze nog maar 12 en 13 jaar oud waren. Ze waren te jong om dit zien en het was niet goed dat ze nu zagen dat je best alcohol kunt kopen als je jonger bent dan 16. Volgens een ander meisje, dat het stellig met haar oneens was, was het juist goed om het programma nu te zien, zodat je alvast kunt bepalen dat je niet gaat drinken of blowen.

Het idee dat jongeren zelf televisie maken, vonden de 4havo leerlingen in Tilburg leuk. Ook vonden ze dat het goed te zien is in deze aflevering dat de meisjes het zelf bedacht hebben. De naam past volgens de leerlingen goed bij de serie.

Ook in Amsterdam vonden ze het leuk dat jongeren bij dit programma zelf televisie kunnen maken. Het was volgens sommige leerlingen uit 3 VMBO niet duidelijk dat de meisjes van 'Condoomtaboe' het programma zelf gemaakt hebben. Zij zouden dat nog even in de leader aangegeven willen zien, zodat de kijkers dat ook weten.

De eerste klas in Tilburg vond het leuk en goed dat jongeren zelf televisie maken. Het was wel te zien dat jongeren het bedacht hebben, want: "oudere mensen van dertig zouden dit niet maken". De naam vonden ze goed bij het programma passen, want "ze vinden uit of dat kan".

Een jongen uit de eerste klas in Amsterdam vond dat het erg goed is dat jongeren televisie maken, want dan hangen ze niet op straat rond. Nu maken ze een echt product. In het programma wordt uitgevonden of er wel of niet naar legitimatie wordt gevraagd, volgens een aantal jongens, dus het past goed bij de naam.

Over het idee om de dvd op scholen te laten zien, waren alle klassen enthousiast. "Dat is heftig", volgens iemand van de eerste klas in Tilburg. "Graag tijdens Frans" wilde iemand anders uit deze klas. "Goed, want je leert er wat van, maar het begin moet wel wat veranderen", volgens een jongen uit deze klas. Het begin moet passen bij de inhoud.

Algemene bevindingen

Vorm

- De vormgeving en achtergrondmuziek van de leader sluiten goed aan op de smaak van de leerlingen en de leader slaagt er in om de aandacht te trekken. Wel ligt de nadruk volgens de leerlingen erg op het thema seks en past de leader volgens sommigen minder goed bij de thema's drugs en alcohol. Eén van de leerlingen stelde voor om verschillende leaders voor de verschillende thema's te maken. Ook hadden sommige leerlingen door de leader het idee dat dit programma niet voor hen geschikt was, ofwel doordat het voor mensen boven de 18 jaar bedoeld is, ofwel doordat het niet past binnen hun culturele achtergrond.
- De naam *Find Out* roept bij de onderzochte leerlingen het juiste beeld op van de inhoud van de serie. Zij dachten hierbij aan "op ontdekking" en "de zoektocht in de puberteit": "wat er gebeurt als je gaat puberen".
- Het idee dat jongeren zelf televisie maken werd zeer gewaardeerd door de onderzochte groep leerlingen. In één van de klassen waren de leerlingen van mening dat dit niet helemaal duidelijk naar voren kwam in het programma. Zij dachten dat het goed zou zijn als dit voorafgaand aan het programma nog even genoemd zou worden.
- Veel van de onderzochte leerlingen zouden het programma in september gaan kijken. Dit gold echter niet voor de Marokkaanse meisjes en enkele Marokkaanse jongens uit de derde klas in Amsterdam.
- Bij beide items ontstond tijdens het bekijken het idee dat de aandacht van de leerlingen halverwege even wegzakte. Het item 'Illegale verkoop' bevat veel herhaling, waardoor de leerlingen afgeleid raakten. Tijdens 'Condoomtaboe' raakten de leerlingen afgeleid op het moment dat er steeds verschillende onderwerpen worden besproken waar kort op in wordt gegaan, eerst tijdens de straatinterviews en dan in de winkel (na ongeveer 7 minuten).

Inhoud

- De thema's van de twee onderzochte items sluiten goed aan op de interesses van deze jongeren. Veel jongeren uit deze vier klassen stonden erg open voor het krijgen van informatie over de drie thema's seks, drugs en alcohol en waren hier ook nieuwsgierig naar. Alle leerlingen waren positief over de verkoopster in de condoomwinkel en haar uitleg over condoomgebruik. Een meisje van 15 uit Tilburg schreef op haar vragenlijst: "Het (programma) spreekt veel jongeren aan en het is handig voor ze omdat het over onderwerpen gaat waar ze eigenlijk meer over willen weten maar nergens kunnen vragen" (zie bijlage 3).
- De Marokkaanse meisjes uit de onderzochte klassen hadden moeite met de expliciete beelden en het directe taalgebruik in de leader en bij het item

'Condoomtaboe'. Dit laatste gold ook voor een groot deel van de leerlingen uit de vierde klas van de Tilburgse school.

- Veel leerlingen misten een waarschuwing bij het item 'Illegale verkoop': de serie zou jongeren niet op verkeerde ideeën moeten brengen volgens hen. In Amsterdam werd voorgesteld om met humor aan te geven dat jongeren niet zouden moeten drinken of blowen. In Tilburg deed iemand de suggestie om dit item aan de Tweede Kamer te laten zien in plaats van aan jongeren.

Implementatie

- Zowel de leerlingen als een aantal docenten van de bezochte scholen zouden graag de afleveringen van *Find Out* op school willen inzetten bij de lessen. Veel van de leerlingen in Amsterdam die het programma thuis niet zouden kijken, zouden het liever op school willen zien.
- De leerlingen dachten dat BNN, Net 5, Veronica, Z@ppelin op Nederland 3, Fox Kids, Nederland 2, TMF, SBS6, RTL 5, AT5, Nickelodeon en Yorin het meest geschikt zou zijn voor de uitzending van *Find Out*.

Bijlage 1: Schriftelijke vragenlijst voorafgaand aan het gesprek

- 1. **Leeftijd:**
- 2. **Geslacht:** **M / V** (doorstrepen wat niet van toepassing is)

3. Wat voor rapportcijfer zou je deze aflevering geven (van 1 t/m 10)?

4. Wat vond je het leukst aan de serie?

.....
.....
.....
.....
.....

5. Wat moet er volgens jou verbeterd worden in de serie?

.....
.....
.....
.....
.....

Bijlage 2: Topiclist voor de pre-test:

Leader:

- Wat voor programma denk je dat dit is? Waar gaat het over?
 - Wat is de doelgroep / voor wie is het programma bedoeld?
 - Lijkt het je een leuk programma?
 - Wat verwacht je van de naam *Find Out*?
 - Als je hier langs zapt, zou je hierbij stoppen om even te kijken?
 - Wat vind je van de muziek? Zou je opkijken als je ergens anders mee bezig bent?
-

Illegale verkoop:

- Wat vind je van deze aflevering?
- Wat vind je van het onderwerp?
- Wat vind je van de jongeren?
- Wie spreekt je het meest aan en waarom?
- Heb je het idee dat het klopt wat ze laten zien?
- Is het normaal om op je 15^e te drinken of op je 17^e te blowen?
- Valt het op dat het ene meisje niet drinkt en de ander wel?
- Past deze aflevering bij de leader?

Condoomtaboe:

- Wat vind je van deze aflevering?
- Wat vind je van het onderwerp?
- Wat vind je van de jongeren?
- Wie spreekt je het meest aan en waarom?
- Wat vind je van de manier waarop de meisjes op zoek gaan naar informatie over condooms?
- Wat vind je van condoomverkoopster?
- Welke condooms zijn nu veilig en welke niet? Waar moet je op letten?

Find Out algemeen:

- Op welke zender zou je dit programma verwachten?
- Zou je er naar gaan kijken als het in september wordt uitgezonden?
- Heb je het gevoel dat dit programma over jou gaat?
- Vind je het programma informatief?
- Wat vind je van het idee dat jongeren zelf televisie maken?
- Vind je dat het bij deze afleveringen goed is uitgewerkt? Is het duidelijk van de jongeren zelf?
- Wat zou je zelf anders hebben gedaan als jij deze afleveringen had mogen maken?
- Vind je dat de naam *Find Out* goed bij het programma past?

- Hoe zou je het vinden als deze serie op school gebruikt zou worden tijdens de les?

Bijlage 3: Antwoorden op de schriftelijke vragenlijsten (n=98)

Illegale verkoop

Tilburg: 28 leerlingen

M/V	Leeftijd	Cijfer	Leuk	Niet leuk
M	12	8	Muziek	Je kunt niet zien wat er in de winkels gebeurt
M	12	8,5	Het begin	Niet professioneel, maar wel leuk om te zien
M	12	9	Het is wel vet omdat het met leuke dingen te maken heeft, niet kinderachtig	Dat die jongen aan het meisje vroeg of ze wiet wil proberen
V	13	7,5	Vette muziek en aftiteling	Ze konden wel wat meer laten horen wat de verkopers precies zeiden
M	13	9,5	Alcohol moet er in blijven	Wiet moet er uit
V	13	7,5	Het is goed dat ze dit laten zien en het uitleggen. Het is goed bedacht	Die meisjes deden overdreven
V	12	7,5	Op de meisjes na was alles wel goed	De meisjes waren overdreven
M	12	6,5	Het begin was wel leuk	Er zit niet echt een verhaal in
M	12	7	Wel goede muziek, wel interessant	Niet erg veel aan, de meisjes deden overdreven
M	12	7	Het begin was wel leuk	Het kan kinderen aan het denken brengen om zelf ook drank te halen
M	13	6,8	De muziek van de tussenstukjes was wel goed	De meisjes waren overdreven
M	13	7	De tussenstukjes en de muziek	Slecht dat ze aan ons laten zien hoe makkelijk we het mee krijgen en niet gewoon meteen aan Balkenende geven
M	12	5,5	-	Geen verhaal, minder keer hetzelfde herhalen
V	13	5,5	De intromuziek en dat van die meisjes	De hele tijd dat Find Out er door heen
V	13	8	Laat zien hoe het met de maatschappij gaat	Misschien spoort het minderjarigen om te proberen om wiet of alcohol mee te krijgen
M	12	7,6	Goed dat ze laten zien hoe het gaat als jongeren en wat ze kunnen	Slecht is dat ze wel overdreven doen
V	12	7,5	Goed dat ze ook zeggen dat ze zich aan wetten moeten houden en dat kinderen onder de 16 geen drank mee mogen geven	De meisjes deden best overdreven
V	13	8	Het onderwerp is wel leuk en leerzaam	Die meisjes deden overdreven
V	13	7,8	-	Ik denk niet dat je wiet zo mee krijgt en drank ook niet. Soms vragen ze toch je legitimatiebewijs. Hier was het een beetje nep en de begin stuk is niet iets dat wij moeten zien vind ik

M	13	7,5	Geluid was goed, de testen waren wel leuk	De microfoon kwam naar beneden en de meisjes deden een beetje overdreven. Er kwamen een paar bussen en scooters langs en dat was vervelend
M	12	7	Testen waren leuk	Ze keken in de camera en reageerden overdreven, personage
M	12	7,9	De twee testen waren leuk	Ze keken in de camera. Ze reageerden overdreven
V	12	6,5	Leuk dat je toch voorlichting krijgt	Stom, een beetje nep en overdreven
V	13	8,5	De filmpjes zijn op zich wel heel leuk, waar het over gaat dan (het onderwerp)	De muziek mag wel een beetje anders
V	12	6,5	Leuk dat je er een soort voorlichting van krijgt	Stom dat het maar twee onderwerpen waren en dat ze telkens toch hetzelfde deden
V	13	7,5	Al die tussenstukjes vind ik heel mooi gemaakt	Ik vond het ook wel leuk als er steeds verschillende kinderen in speelden
V	12	6,5	Het idee dat je er niet mee moet beginnen	Beetje nep en overdreven, omdat het zo makkelijk te vragen wil je het misschien zelf ook wel
V	12	6,5	Ik vond het wel leuk bedacht	Ik vond die twee meisjes overdreven doen, die jongen en het meisje ook een beetje. Maar ik vond het ook wel jammer dat het steeds dezelfde personen zijn

Amsterdam: 16 leerlingen

M/V	Leeftijd	Cijfer	Leuk	Wat zou er verbeterd moeten worden?
V	12	6,5	Ik weet niet wat er leuk aan was	Als ze naar binnen gaan dat ze het dan ook laten zien
V	12	7,5	Alles	Niks
V	13	7	Dat ze makkelijk drugs en bier mochten halen	?
M	13	7	Dat ze joint en alcohol mochten halen dat het heel makkelijk voor hun was	Het geluid
M	13	7	Dat ze drugs en alcohol gingen halen	Het geluid
V	13	7,5	Dat je voor minderjarige dingen gewoon voor gemak kan halen	Niks, zo is het goed
V	13	6,5	Toen ze die smoesje hadden verzonnen van die whisky	Wat meer grappige dingen
V	13	7	Ik kon niet helemaal kijken want ik had corvee	Dat je pas bier kunt halen als je 18 bent of ouder en niet jonger
V	12	7,5	Bijna alles	Dat je steeds die geluidspeker in beeld ziet en die moet weg
V	13	6,5	Niks, ik vond de serie niet leuk	Dat ze als de mensen naar binnen gaan dat je de binnenkant van de winkel kan zien en de kassamevrouw/meneer

M	13	7	Niks	Meer actie
M	13	7	Niks	Ze moeten echt als een film spelen en meer acties
V	13	6	Niks	Het kan langer
M	13	10	De eerste stukje	Meer actie zeg maar dat ze gingen smokin' (blowen, ED)
V	14	6,5	Eigenlijk niks	Alles, want het was saai
V	13	7	Niks	Alles: ze hadden het beter als een speelfilm kunnen maken

Condoomtaboe

Tilburg: 30 leerlingen

M/V	Leeftijd	Cijfer	Leuk	Wat zou er verbeterd moeten worden?
V	15	7,5	De vragen die ze stelden en dat ze het aan veel verschillende mensen vroegen	De taal gebruik
V	15	7,5	Dat het best leerzaam is en er best nuttige info inzit	De grofheid kan iets minder en wat minder gibel
V	16	8	Het verschil tussen een veilig en een onveilig condoom, met mensen praten of zij ook een condoom gebruiken	Dat het op zo'n botte manier wordt gezegd
V	15	7,5	Het is goed om deze serie in de 1 ^e of 2 ^e klas te laten zien, want er wordt veel goede informatie gegeven	Ze presenteren het een beetje slecht, te overdreven
V	17	7	Dat ze naar zo'n winkel gingen	De meisjes die het presenteerden
V	16	7	Mensen op straat ondervragen	Dat ze te overdreven de vragen stelden
M	16	7	Uitgebreid genoeg behandeld	Iets professioneler aanpakken, het zag er nogal amateuristisch uit
M	16	6,5	Het onderwerp is wel goed want iedereen moet op de hoogte zijn van zulke dingen	Ik zou het iets professioneler aanpakken
M	16	6	Beschrijving van het (condoom)gebruik is goed	Plat taalgebruik, dom en niet interessant
V	17	7,5	Ik vind het een interessant programma	Ik denk dat het programma anders zou uitpakken als Nederlandse meisjes het zouden presenteren. Die denken er toch anders over. Misschien dat ze ook stelletjes zouden kunnen interviewen i.p.v. personen apart
V	16	7	Het is wel interessant	Ze hadden misschien ook stelletjes kunnen ondervragen
M	16	8	Ik vond het wel een leuk programma met een goed onderwerp	Iets beter presenteren
V	15	6,5	Ik vond het programma wel redelijk leerzaam, het wordt wel echt zo gedaan dat het de doelgroep zal raken. De informatie was voor mij niet nieuw maar voor degenen die daar nog niets over weten, is het leerzaam	Ik vond die meisjes ordinair, die zouden best alles wat netter kunnen vertellen
V	15	7,5	Was duidelijk, alleen veel informatie die we al wisten.	Ze waren best grof

			Wel goed verteld waar je op moest letten	
M	16	7	Er wordt overal goed op ingegaan	Er wordt wat te plat gepraat. Iets minder langdradig is ook een idee
V	15	6,5	De informatie was op zich wel goed en iedereen begreep het wel	Ik vond de meisjes niet zo'n succes. Het kwam een beetje nep over
V	15	6	De informatie die ze vragen aan de vrouw in de winkel	Dat gepraat met de jongeren op straat is leuk voor een paar vragen, maar niet het halve programma
M	18	7,5	Wel goed, want als het anders wordt uitgelegd, is het gelijk minder begrijpelijk	Wel een beetje te plat
V	16	7	Leerzaam, interessant onderwerp	Taalgebruik kan anders
V	15	7,5	Leerzaam	Presentatoren moeten van te voren meer over onderwerp weten
V	15	8	Ik vond het goed dat ze het aan meerdere mensen vroegen en dat ze aan die vrouw vroegen welke veilig zijn enz	Het taalgebruik kan wat netter en sommige stukjes waren gespeeld
V	15	7	Dat ze ook aan jongeren op straat gaan vragen hoe die vrijen	Het was soms zo gespeeld
V	15	7	Het spreekt veel jongeren aan en het is handig voor ze omdat het over onderwerpen gaat waar ze eigenlijk meer over willen weten maar nergens kunnen vragen	Ze zouden hun taalgebruik misschien kunnen aanpassen en verder zouden ze het misschien net iets beter kunnen brengen
M	16	6,5	Het is wel een nuttig onderwerp. Wel aantrekkelijk voor jongeren	De woorden, ik zou sommige woorden vervangen
V	16	8,5	Alles wat er in zit: met mensen over praten, bij een winkel langsgaan	De groffe woorden
V	17	8	Met mensen praten, interviewen	Van die groffe woorden, kan subtieler worden gebracht
V	15	7,5	Ik vond het goed dat ze andere mensen vroegen over condoomgebruik	Er werd veel informatie verteld wat ik al wist, die bij meerdere wel bekend zijn
V	16	7,5	Alles was wel goed uitgelegd en waar je op moest letten	Soms was het een beetje te grof en ze zeiden dingen die iedereen eigenlijk al weet
V	16	7,5	Ik vond het wel goed dat ze voorlichting geven omdat er ook mensen zijn die er niks van af weten	Ik vond de presentatie erg nep en te groffe woorden
V	15	6,5	De informatie die ze er in geven en het interview	Een beetje te geacteerd, kwam een beetje nep over

Amsterdam: 19 leerlingen

M/V	Leeftijd	Cijfer	Leuk	Wat zou er verbeterd moeten worden?
M	16	1	Niks	Alles. Ze moeten met een interessante onderwerp komen dat iedereen aanspreekt
M	14	10	Toen ze zeiden pijpen, neuken enzo. En toen ze naar de condoomwinkel gingen en ze gebruikten geile woordjes! En die Shanoeska ofzo was lekker!	Niks
M	15	9,5	Toen ze naar de condoomwinkel gingen	Meer actie
M	15	10	Toen ze mensen op straat gingen vragen over veilig vrijen: ik vond de antwoorden leuk	Ze moesten het in het echt doen (vrijen)
M	14	7	Niks	Ik weet het niet
M	14	5	Niks	Weet niet
M	14	7,9	Introductie	Die poppenkast
M	14	7	Introductie	Nix
M	14	7	Alles	Niks
V	15	5	Niet veel, het is niet erg interessant	Er moet zoveel veranderd worden
V	14	5	Bijna helemaal niks. Ik vond het niet echt interessant	Ik vind dat zo'n beetje alles moet veranderen
V	15	5	Ik vind het niet leuk en het interesseert me ook helemaal niet	Dat weet ik niet want ik vond die hele film al nergens op slaan
V	14	4	Helemaal niks, ik vond er helemaal niks leuks aan. Het interesseert me helemaal niet	Ik weet het niet, want ik vind die hele film nergens op slaan
V	14	3	Niks	Te veel om op te noemen
V	15	4	Niks	Veel om op te noemen
V	14	5	Niks	Weet ik niet
V	14	2	Niks	Alles
V	15	10	Toen ze naar de condoomwinkel gingen vragen over veilig vrijen	Niet zo veel
M	15	4 -	Niks	Alles